

نقدی بر لایحه عفاف و حجاب

در عدالت ترمیمی هدف غایی اصلاح ساختار جامعه، جبران زیان وارده و ایجاد شرایطی برای توافق طرفین یک جرم در تأمین و جبران زیانی است که در نتیجه جرم ایجاد شده است. لذا آنچه در تعریف کیفر و مجازات ها باید منظور نظر قانونگذار قرار گیرد علاوه بر اصول و قواعد بدیهی حقوق کیفری، تأمین شرایطی است در جهت عدالت کیفری.

به گزارش سایت خبری پرسون، محمدهادی جعفرپور وکیل دادگستری در یادداشتی نوشت: فارغ از ایرادات وارد بر لایحه عفاف و حجاب از حیث فن قانون نویسی و شرایط لازم در انشاء یک قانون جامع و مانع، مجازات و کیفرهای تعریف شده در این لایحه دربرخی جهات مغایر با اصول حقوقی و قواعد کیفری است. از جمله رسالت های تعریف شده برای کیفر، رسالت سزادهی است؛ به این معنا که نقض قاعده اجتماعی موجب ورود ضرر به جامعه شده و لذا جامعه در قبال خسارتی که متحمل شده، مجاز است تا با تحمیل درد و رنج به مسبب این زیان، خسارت وارد شده را ترمیم کند. این شکل برخورد با مرتکب اعمال ضد اجتماعی متعلق به دوره انتقام خصوصی است که نه تنها بزه دیده بلکه نزدیکان وی مستحق بودند از طایفه یا قبیله مرتکب انتقام خسارتی را که وارد کرده بود مطالبه کنند.

اما توجه به عدالت کیفری، عدالت ترمیمی و توزیعی موجب شد تا به نقش تهذیب اخلاق در اعمال کیفر و فایده مند بودن مجازات توجه بیشتری شود. قرون ۱۹ و ۲۰ میلادی به دوره تحول حقوق کیفری شناخته می شود، گذر از دوره انتقام شخصی به فایده اجتماعی و بازپروری بزهکار تا توجه به شخصیت بزهکار و شرایط وقوع بزه و سپس شناسایی نقش بزه دیده در ارتکاب جرم همه حاصل اندیشه ها و تئوری هایی است که در مکاتب مختلف کیفری ارائه شده است. عدالت ترمیمی نیز حاصل همین اندیشه هاست، در مدل ترمیمی عدالت، جرم لطمه و صدمه علیه اشخاص تعریف شده، موجب قطع روابط خصوصی افراد جامعه است، جرم بر اساس میزان ضرری که بزهکار بر بزه دیده تحمیل کرده محاسبه شده، عدالت کیفری در راستای احیای واقعی توازن اجتماعی که به موجب ارتکاب جرم به هم خورده است تلاش می کند.

در عدالت ترمیمی هدف غایی اصلاح ساختار جامعه، جبران زیان وارده و ایجاد شرایطی برای توافق طرفین یک جرم در تأمین و جبران زیانی است که در نتیجه جرم ایجاد شده است. لذا آنچه در تعریف کیفر و مجازات ها باید منظور نظر قانونگذار قرار گیرد علاوه بر اصول و قواعد بدیهی حقوق کیفری، تأمین شرایطی است در جهت عدالت کیفری.

لذا مهم ترین معیار برای تشریع مجازات در غالب نظام های حقوقی توجه به آثار و تبعات زیان باری است که مرتکب با رفتار مجرمانه اش بر جامعه تحمیل کرده است. شناسایی و سنجش این تناسب در کنار اهداف تعریف شده برای مجازات ها از ضروریات لازم الرعایه برای تشریع کیفر است که در لایحه عفاف و حجاب این بایسته های لازم الرعایه در تشریع کیفر رعایت نشده میزان مجازات تعریف شده بعضا با جرم ارتكابی تناسب نداشته، به عنوان نمونه؛ آنجا که قرار است ۱۰ درصد اموال و دارایی مرتکب رفتار مجرمانه به عنوان جریمه از وی اخذ شود، احراز این امر میسر نخواهد بود جز اینکه به اموال و دارایی های متهم دسترسی یابیم و این امر مصداق بارز نقض حریم خصوصی افراد و مخالف با اصل مالکیت آزاد است.

منبع: آرمان ملی